ТЕМА 1. РОД	ЗНАЕЊЕ/РАЗБИРАЊЕ	СТАВОВИ/ВРЕДНОСТИ	ВЕШТИНИ
ОДНЕСУВАЊЕ	• **Ги почитува разликите врз основа на пол, родов и сексуален идентитет** • **Се залага за родова рамноправност и еднаквост во своето непосредно окружување** • **Го развива и манифестира својот родов и сексуален идентитет во согласност со автентичните лични потреби/потенцијали**		
9-11	Може да идентификува кои разлики се полови, а кои родови Сфаќа дека половите разлики се биолошки и поврзани со репродуктивната функција	Ја прифаќа важноста на рамноправниот третман на жените и мажите	Рефлектира за тоа како се чувствува во врска со својот пол/род
12-14	Ја разбира разликата меѓу пол и род Може да ги идентификува агенсите на родова социјализација (пр. семејство, медиуми, образование и сл.) Ја знае и може да ја дефинира со свои зборови разликата меѓу родов идентитет и сексуална ориентација Сфаќа дека родовиот идентитет и родовите идеали не се фиксни Ги разбира ефектите од родовата социјализација врз секојдневјето на жените и на мажите	Прифаќа дека секој има различен родов идентитет Прифаќа дека е важно луѓето да се третираат еднакво, без оглед на разликите по однос на пол/род/сексуална ориентација Го вреднува позитивно еднаквиот третман на луѓето со различен родов/сексуален идентитет Прифаќа дека родовите норми не мора да се фиксни Прифаќа дека е важно да се почитуваат сите луѓе, без оглед на разликите (пол/род/сексуален	Покажува почитување кон различните родови идентитети и сексуални ориентации Ја доведува во прашање правичноста на родовите улоги и демонстрира начини да се оспорат оние практики кои се неправедни и штетни Дава аргументи за и против некоја активност од аспект на тоа колку истата може да придонесе за зголемување на родовата еднаквост во непосредната околина Демонстрира и објаснува

	Разбира како родовите норми може да имаат штетно влијание врз двата пола Разбира дека родовата социјализација креира нееднаква социјална моќ Може да идентификува облици на родова нееднаквост	идентитет)	чекори за конкретни активности кои придонесуваат кон зголемување на родовата еднаквост во непосредната околина
15-18	Знае примери за тоа како културата, традицијата и/или религијата влијаат врз родовите норми и дека тие не се неменливи Знае што се родовите стереотипи и очекувања и какво е нивното влијание врз животот на луѓето Знае како се менифестира родовата дискриминација	Негативно го вреднува нееднаквиот третман или експлоатација врз основа на прекршување на очекуваната норма или врз основа на родот	Демонстрира како се организираат/преземаат активности за надминување на штетните практики поврзани со родовите норми и улоги во своето окружување Демонстрира и објаснува како се градат подготвеност да гради односи кои се базираат на еднаквост по основ на пол, родов и сексуален идентитет

ТЕМА 2. ВРСКИ И ОДНОСИ	ЗНАЕЊЕ/РАЗБИРАЊЕ	СТАВОВИ/ВРЕДНОСТИ	ВЕШТИНИ
ОДНЕСУВАЊЕ	**• Ги почитува различните облици на врски/семејства во кои луѓето живеат, како и нивните избори за тоа дали, кога и колку деца ќе имаат • Развива одговорност кон луѓето со кои е во различни видови на врски • Ги комуницира и уважува своите потреби во врските и ги уважува потребите на другите • Гради врски втемелени на еднаквост, взаемна почит и поддршка**		
9-11	Разбира дека постојат повеќе видови врски (пријателски, романтични, брачни, семејни) и дека во нивната основа лежат различни видови емоции/чувства Знае дека за одржување на сите видови врски е неопходна добра комуникација Ги знае концептите „семејство" и „брак" Ги знае различните начини на кои партнерите може да живеат во заедница и различните видови семејства (пр. еднородителски, нуклеарни, проширени...) Го разбира концептот родителство и можноста за избор (да се стане или не родител, да се посвои дете), но и	Прифаќа дека врските со другите луѓе се многу значајни и дека треба да се негуваат Прифаќа дека секој има право да го искаже своето мислење и чувства земајќи ги предвид и чувствата на другите Ја прифаќа важноста на изразувањето желби, потреби и лични граници, и на разбирањето на истите кога ги манифестираат други Прифаќа дека успешната комуникација се базира на взаемна почит Прифаќа дека семејствата може да се разликуваат според структурата, но дека тие сите се еднакво вредни Позитивно го вреднува прифаќањето	Ефективно ги искажува личните граници во ситуација на нарушен телесен интегритет Умее да слуша и покажува почит кон соговорниците Рефлектира/опишува позитивни чувства и вреднувања за своето семејство Може да ги комуницира/искаже своите потреби во релациите со родителите / старателите, врсниците и други важни лица од окружувањето

	одговорноста на родителството Знае дека некои бракови завршуваат со одвојување, развод (или смрт на еден од партнерите)	на родителските одговорности	
12-14	Знае дека постојат различни видови врски и дека во различните видови врски, а особено во партнерските, одредени начини на однесување водат кон подобрување на односот, а други кон влошување Знае кои се квалитетите на здрава партнерска врска Има претстава за клучните одговорности на бракот и долгорочните врски Може да ги идентификува клучните карактеристики на функционални бракови и врски	Има позитивен став кон комуницирање за проблемите и за потребите, наместо кон нивно игнорирање Прифаќа дека сите луѓе треба да имаат слобода да одлучат дали, кога и со кого ќе стапат во брак Ја признава важноста на љубовта, толеранцијата, еднаквоста и почитта во бракот/врската Прифаќа дека постојат причини заради кои раскинувањето/разводот е соодветна одлука	Умее да ги изрази/искаже своите ставови за долгорочните врски, бракот и родителството
15-18	Ги знае карактеристиките на здравите и нездравите сексуални врски Ја разбира улогата на еднаквоста во обезбедување здраво функционирање на врските Може да ги опише начините на кои културата, религијата, општеството и законите влијаат на долгорочните врски, бракот и родителството	Има позитивен став кон здравите врски Прифаќа дека еднаквоста во односите е услов за здрави односи во врска Прифаќа дека изборот дали да се биде родител или не е право на секоја индивидуа Прифаќа дека родителството е право,	Може да идентификува лица на кои е соодветно да им се обрати за помош во случај на нездраво партнерско врзување Демонстрира вештини за одбивање сексуален однос од нездрави причини Умее да ги анализира начините на кои родовата нееднаквост

	Има информации за причините зошто луѓето можат да одлучат да имаат или немаат деца	но и сериозна обврска	влијае на односите во врските Умее да рефлектира за тоа кои се неговите/нејзините замисли за тоа што значи да се биде добар родител и на кои вредности се базираат Умее да го артикулира сопственото мислење за тоа дали, зошто и кога сака да има деца

ТЕМА 3. ТЕЛО И СЛИКА ЗА Т.	ЗНАЕЊЕ/РАЗБИРАЊЕ	СТАВОВИ/ВРЕДНОСТИ	ВЕШТИНИ
ОДНЕСУВАЊЕ	• Го почитува туѓиот и својот телесен интегритет и приватност • Ги почитува телесните разлики меѓу луѓето • Го прифаќа својот телесен изглед и покажува отпор кон нереалистичните идеали за физички изглед		
9-11	Може да опише што се подразбира под право на телесен интегритет и приватност Знае дека несаканото сексуално внимание и кон момчињата и кон девојчињата е прекршување на приватноста и правото на одлучување за своето тело Ги знае деловите од телото кои учествуваат во репродукцијата Ги знае телесните разлики помеѓу момчињата и девојчињата Ги знае главните промени кои се случуваат во пубертетот	Прифаќа дека секој има право на приватност и телесен интегритет Прифаќа дека телата имаат различен изглед и дека тој се менува со текот на времето Ги прифаќа како нормални сите промени што се случуваат во пубертетот	Може да изрази негодување ако чувствува загрозеност на приватноста и телесниот интегритет Може да се обрати на лице на кое му верува доколку смета дека му/и се нарушени овие права Може да ги идентификува ефектите од градење на позитивен став кон промените што го следат созревањето

12-14	Разбира дека првичен услов за можност за давање согласност за сексуална интеракција е зрелоста Знае примери на различни промени што се јавуваат за време на пубертетот/адолесценцијата кај девојчињата и кај момчињата Знае дека задевањето, посрамотувањето или стигматизирањето на другите врз основа на промените во пубертетот е штетно и може да има долгорочни психолошки последици Ги знае растројствата поврзани со негативната слика за своето тело Ги знае растројствата поврзани со негативната слика за своето тело	Прифаќа дека согласноста за... е апсолутно неопходен елемент за интеракција која ги вклучува приватните телесни делови Ги прифаќа физичките, емоционалните, социјалните и когнитивните промени како нормален дел од адолесценцијата Прифаќа дека нереалистичните стандарди за „убавина“ се штетни Прифаќа дека физичкиот изглед не ја детерминира вредноста на луѓето Прифаќа дека нереалистичните стандарди за „убавина“ се штетни Прифаќа дека физичкиот изглед не ја детерминира вредноста на луѓето	Анализира примери и умее да ги идентификува ситуациите на не/дадена согласност за сексуална интеракција Покажува способност да самиот/та да даде/одбие согласност Може да рефлектира/опишува како се чувствува во врска со адолесцентните промени Може да ги идентификува ефектите од (не)прифаќањето на сопствениот физички изглед
15-18	Може да идентификува фактори кои влијаат на способноста за давање сексуална согласностЈа опишува улогата на хормоните во емоционалните и физичките промени во текот на животот Ги знае промените кои што се случуваат со созревањето/стареењето и како тие се	Прифаќа дека е важно да се избегнат фактори што можат да го спречат давањето сексуална согласност Прифаќа дека луѓето се сексуални суштества низ текот на целиот животен циклус	

	одразуваат врз репродуктивната функција	Гради негативен став кон некритичко прифаќање на медиумските пораки во врска со физичкиот изглед	Анализира одредени културни и родови стереотипи и како тие можат да влијаат врз сликата за телото на луѓето, особено девојките и нивните односи со другите Може да ги идентификува позитивните и негативните пораки на медиумите поврзани со родовите идеали, врските и сексуалноста Покажува отпорност кон токсични медиумски пораки во врска со нереалистични слики за мажите и жените и нивната сексуалност

<table>
<tr><th>ТЕМА 4. СРЗ-ХИВ</th><th>ЗНАЕЊЕ/РАЗБИРАЊЕ</th><th>СТАВОВИ/ВРЕДНОСТИ</th><th>ВЕШТИНИ</th></tr>
<tr><td>ОДНЕСУВАЊЕ</td><td colspan="3">Врз основа на информации засновани на потврдени научни сознанија, презема соодветни активности за заштита на своето здравје од СПИ и/или непланирана бременост
Користи превентивни мерки за заштита на своето сексуално и репродуктивно здравје
Во случај на потреба, се обраќа до соодветни институции/лица за обезбедување здравствена заштита и превенција
Манифестира поддршка кон лицата кои имаат потреба од лекување на СПИ
Манифестира разбирање за девојките/жените во врска со нивните лични одлуки за раѓање односно прекинување на бременоста</td></tr>
<tr><td>9-11</td><td>Има информација дека постојат инфекции кои се пренесуваат преку сексуален контакт и дека нивното пренесување може да се превенира

Свесен/на е дека некој може да изгледа здраво/чисто, а да има СПИ

Ги знае начините за намалување на ризикот од стекнување или пренесување на ХИВ

Знае дека постојат тестови со кои се идентификуваат СПИ вклучувајќи и ХИВ,</td><td>Има позитивен став кон редовни медицински контроли на сексуалното и репродуктивно здравје

Развива емпатичност кон лицата на кои им е потребна поддршка за превенција или лекување</td><td>Умее да се обрати за помош до надлежни институции</td></tr>
</table>

	достапни во соодветни установи		
12-14	Знае како се пренесуваат сексуално преносливите инфекции вклучувајќи и ХИВ Разбира дека единствен стопроцентно сигурен начин на заштита од СПИ е апстиненција од сексуални односи Знае дека соодветното користење на кондоми може да обезбеди заштита од СПИ Знае дека кондомите истовремено може да штитат и од СПИ и од непланирана бременост Ги знае најважните симптоми на сексуално преносливите инфекции, вклучувајќи и ХИВ Знае дека не сите СПИ имаат јасни симптоми Знае дека СПИ/ХИВ статусот може да го одреди само соодветно медицинско лице Разбира дека се потребни посети на лекар за да се идентификува СПИ статус Сфаќа дека лицата со ХИВ може да живеат квалитетен живот доколку добијат поддршка и нега Ги знае вообичаените индикации на бременост и знае дека постојат тестови за бременост Разбира дека тинејџерската бременост,	Прифаќа дека тестирањето за ХИВ и познавањето на ХИВ-статусот е еден вид превенција од компликации доколку статусот е позитивен Прифаќа дека тестирањето за ХИВ е во функција на сопствена заштита и заштита на другите Разбира дека двата партнери се одговорни за заштитата Ги цени достигањата на лицата со ХИВ за заедницата и човештвото Го цени залагањето за правата на лицата кои живеат со ХИВ/СИДА Има став дека употребата на контрацепција е заедничка одговорност на двајцата партнери	Може да ги лоцира местата каде што може да се набават кондоми Може да ги лоцира местата во околината каде што може да се обрати за тестирање за СПИ/ХИВ, за лекување или за психосоцијална поддршка Може да идентификува барем едно лице на кое може да му/и се довери во случај на

	сакана и несакана, има негативни последици Знае дека бременоста најсигурно се потврдува со гинеколошки преглед Знае каде може да се набават тестови за бременост Знае дека постојат средства за спречување на непланирана бременост		сомневање/констатирање непланирана бременост
15-18	Ги знае најзастапените современи средства за контрацепција Ги знае главните предности и недостатоци на методите за контрацепција Знае кои однесувања носат зголемен ризик од СПИ Ги знае начините за правилно чување на кондомите Ги знае последиците од ненавременото лечење на некои од СПИ Ја сфаќа врската меѓу моќта и преговарачката позиција за безбедни сексуални односи Разбира како социјалната немоќ ги прави одредени групи луѓе вулнерабилни на СПИ/ХИВ Ги познава релевантните закони и политики кои обезбедуваат пристап до медицински услуги поврзани со прекинување на бременоста или со заштита на бремени девојки/жени	Прифаќа дека користењето на методи за спречување на непланирана бременост има свои предности Има став дека употребата на контрацепција/заштита од СПИ е заедничка одговорност на двајцата партнери Има позитивен став кон навремени лекарски контроли за СПИ Прифаќа дека притисокот врз тинејџерките да го прекинат школувањето заради бременост е дискриминаторско однесување Прифаќа дека девојките/жените имаат право на избор во врска со задржување или прекинување на непланираната бременост Прифаќа дека без разлика на тоа дали бременоста е планирана или не, на девојките/жените во состојба на бременост им е неопходна целосна	Демонстрира информираност за тоа како/каде да набави средства за контрацепција Ги знае чекорите како се нанесува кондом или може да нанесе кондом на модел Демонстрира познавање на начините на преговарање за безбедни сексуални односи Демонстрира подготвеност да даде емоционална поддршка на блиско лице (другарка, роднина) во случај на непланирана бременост

	Знае што претставува намерен абортус и до која недела се врши легално Знае да направи разлика меѓу безбеден и небезбеден намерен абортус Ги знае ризиците од небезбедно намерно прекинување на бременоста	поддршка од околината и општеството	

ТЕМА 5. СЕКСУАЛНОСТ	ЗНАЕЊЕ/РАЗБИРАЊЕ	СТАВОВИ/ВРЕДНОСТИ	ВЕШТИНИ
ОДНЕСУВАЊЕ	• **Носи соодветни одлуки за своето сексуално однесување, имајќи ги предвид сопствените потреби како и превенцијата на СПИ и непланирана бременост** • **Ја прифаќа сексуалноста како природна и нормална** • **Прифаќа дека еднаквоста помеѓу партнерите е предуслов за взаемно задоволство** • **Прифаќа дека постојат варијации на вредности и норми во културата на окружувањето кои го регулираат сексуалното однесување**		
9-11	Може да ги идентификува изворите на вредности и ставови за сексот и сексуалноста (родители, семејства и заедници) Разбира дека тие вредности се менуваат со текот на времето Разбира дека тие вредности и ставови различно засегаат различни групи (пр. пол, возраст)	Прифаќа дека вредностите и ставовите во врска со сексот и сексуалноста се различни во различни култури и временски периоди	Ги рефлектира вредностите и пораките во врска со сексот и сексуалноста стекнати во семејството Може да идентификува некои негативни страни на одредени ставови и вредности во врска со сексот и сексуалноста
12-14	Знае дека сексуалните чувства, фантазии и желби се природни, а не срамни, и се појавуваат во текот на целиот живот Знае дека интересот за сексот може да се менува со возраста и може да се изразува во текот на животот	Прифаќа дека постојат различни начини на манифестација на сексуалноста и дека не се сите еднакво прифатливи во дадена култура Прифаќа дека сексуалното	

	Знае што е сексуална желба и што може да влијае на неа Знае што е сексуално задоволство Знае дека врз сексуалната реакција може да влијаат причини како болест, стрес, сексуална злоупотреба, лекови, злоупотреба на супстанции и траума Ги знае базичните современи, научно потврдени факти во врска сексуалноста и секуалните реакции Знае некои видови притисоци за имање сексуален однос кои доаѓаат од различни извори Знае дека одлуката за сексуална активност на секој човек е лична одлука, што може да се менува со текот на времето, но треба да се почитува во секое време Знае да објасни различни избори што луѓето може да ги направат за да ги сведат на минимум ризиците во врска со сексуалното однесување Знае дека сексуалното однесување со пенетрација не е единствен начин за постигнување сексуално задоволство	задоволство е природна и пожелна компонента на човековата сексуалност Има негативен став кон било која форма на притисок за сексуален однос	
15-18	Знае дека има опции за намалување на ризикот од несакана бременост и СПИ, вклучувајќи и ХИВ, или за нивно пренесување	Прифаќа дека комуницирањето на сексуалните потреби и ограничувања е здраво	Ја објаснува и анализира комплексноста на сексуалноста и нејзината повеќеслојност, која има биолошки, социјални, психолошки, духовни,

	Може да идентификува некои од факторите што влијаат на сексуалното задоволство Знае дека секоја индивидуа на сопствен начин доживува и манифестира сексуално задоволство Разбира дека интимните односи што вклучуваат трансакции со пари или стоки ја зголемуваат нееднаквоста во односите на моќ, ја зголемуваат ранливоста и ја ограничуваат моќта да се обезбеди побезбеден секс	Прифаќа дека двајцата партнери имаат еднакво право и потреба на сексуално задоволство	етички и културни компоненти Знае да се искаже во врска со тоа како родовите норми и стереотипи влијаат врз очекувањата на луѓето и како го доживуваат сексуалното искуство Ја анализира врската помеѓу прифаќањето на тоа дека двајцата партнери имаат еднаква одговорност за спречување на несакана бременост и СПИ и сексуалното задоволство Покажува вештини за цврста и самоуверена комуникација и одбивање на сексуална активност како трансакција

ТЕМА 6. НАСИЛСТВО	**ЗНАЕЊЕ/РАЗБИРАЊЕ**	**СТАВОВИ/ВРЕДНОСТИ**	**ВЕШТИНИ**
ОДНЕСУВАЊЕ	• **Во интеракциите со другите луѓе, вклучувајќи го/и интимниот/те партнер/и, не користи насилство за да доминира или да постигне одредена цел** • **Го почитува својот и туѓиот телесен интегритет водејќи се од начелото на барање согласност и почитување на истата** • **Се залага за превенција и се бори против сите форми на сексуално насилство, особено насилство врз девојчиња и жени** • **Се штити од насилство при користење на информациските и комуникациските технологии**		
9-11	Го објаснува значењето на поимот сексуално вознемирување и малтретирање низ примери во однесувањето Опишува зошто сексуалното вознемирување е штетно (ги знае последиците) и неприфатливо	Прифаќа дека сексуалното вознемирување не е бенигно и има негативен став кон истото	Умее да идентификува лице од доверба или институција на која би се обратил/а во случај да доживее или да посведочи сексуално вознемирување Емпатизира со жртвите на сексуално вознемирување
12-14	Знае да ги опише манифестациите и последиците од различните форми на насилство	Има негативен став кон сите облици на родово засновано и сексуално насилство	Умее да наведе аргументи за одговорноста во врска со

	Ги споредува манифестациите и последиците од различните форми на насилство и идентификува по што се слични, а по што различни Го знае правото на секоја возрасна индивидуа да одлучува за тоа дали ќе се впушти во сексуални активности или не Ги знае предрасудите поврзани со однесувањето на жртвите и/или природата на сексуалната агресија Знае да ги именува службите кои ги поддржуваат жртвите и се борат за спречување на сексуалната злоупотреба, сексуалниот напад, насилството од интимен партнер и малтретирањето во училиште и надвор од училиштето Препознава ситуации на почитување, односно кршење на правото на приватност и телесен интегритет Знае да го дефинира поимот сексуална согласност Знае која е разликата меѓу доброволни и недоброволни сексуални односи Знае дека несоодветното користење на порнографски материјали е штетно		сексуалното насилство во дадени конкретни сценарија/ситуации Може да идентификува барем едно лице на кое може да му се довери во случај на сомневање/констатирање сексуално насилство Знае како да им пристапи на овие служби Знае како да реагира во ситуации кога се прекршува правото на приватност и телесен интегритет Умее критички да расудува за степенот на доброволност наспроти принуда за сексуални односи во дадени сценарија
15-18	Ги знае придобивките од давањето и одбивањето согласност за секс Може да ја препознае согласноста или	Има негативен став кон сите облици на родово засновано и сексуално насилство	Анализира успешни примери на напори за намалување на различните форми на

	несогласноста во конкретни сценарија Ги знае факторите што може да влијаат врз способноста за прифаќање или давање согласност		насилство, вклучувајќи и физичко, психичко и сексуално насилство Планира конкретни чекори за преземање на акции што водат кон градење на безбедна средина во којашто сите се третираат достоинствено и со почит Знае начини како може да пријави сексуална злоупотреба, сексуален напад, насилство од интимен партнер и малтретирање Умее да го анализира ефектот на двојните родови стандарди врз давањето сексуална согласност Умее да покаже како може да даде и одбие согласност Ја анализира врската помеѓу порнографијата и нормализацијата на сексуалното насилство

ТЕМА 7. ГРАЃАНСКИ АСПЕКТИ	ЗНАЕЊЕ/РАЗБИРАЊЕ	СТАВОВИ/ВРЕДНОСТИ	ВЕШТИНИ
ОДНЕСУВАЊЕ	**• Ги почитува туѓите сексуални и репродуктивни права и бара почитување и заштита на сопствените • Поддржува социјален активизам во насока на унапредување на сексуалните и репродуктивните права**		
9-11	Може да идентификува некои од човековите права што влијаат врз сексуалното и репродуктивно здравје (пр. право на здравје, автономија и приватност) Препознава повреди на овие права, особено повреди на правата на децата	Прифаќа дека има луѓе во општеството кои се особено ранливи на кршењето на човековите права и дека ним им е потребна дополнителна поддршка	Демонстрира почитување на човековите права на сите луѓе, вклучувајќи ги и правата поврзани со сексуално и репродуктивно здравје
12-14	Знае дека сексуалните и репродуктивните права се човекови права Може да препознае базични форми на прекршување на сексуалните и на репродуктивните права Ги знае локалните/националните закони релевантни за сексуалните и репродуктивни права Знае за некои од негативните ефекти од дискриминацијата врз основа на сексуална	Има позитивен став кон барање помош за остварување на своите сексуални и репродуктивни права Манифестира позитивен став кон социјалниот активизам Прифаќа дека сексуалната ориентација не е пречка за воспоставување и одржување нормални секојдневни меѓусебни односи и еднаков третман	Може да идентификува лице/а и институции на кои може да се обрати во случај на препознавање или сомневање дека се прекршени СиР права Манифестира комуникациски вештини за аргументирана одбрана на ставовите во врска со СиР права

	ориентација и/или родов идентитет Ги знае аргументите против дискриминацијата врз основа на сексуален идентитет Може да ги идентификува честите предрасуди за лицата со нехетеросексуална ориентација		Манифестира подготвеност за барање заштита во врска со своите или туѓи СиР права
15-18	Разбира како интимните односи и сексуалноста се поврзани со уживањето на човековите права, односно со сексуалните права Може да препознае базични ситуации на кршење на сексуалните права Разбира што е хомофобија Знае за принципот на еднаквост од Универзалната декларација за човековите права	Има позитивен став кон почитување на сексуалните права Прифаќа дека сексуалната ориентација не смее да биде основ за дискриминација	Може да ги идентификува врските меѓу културалните норми во врска со сексуалноста и рамноправноста од една страна и почитувањето на СиР права од друга